SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1200

av Mats Green (M)

Jönköpings län, Götalandsbanan och Europakorridoren

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nya stambanor och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Byggnationen av nya stambanor för snabba tåg bidrar till att minska belastningen på befintliga stambanor, till att mer gods kan flyttas över till järnväg och till en utveckling av nya och starkare arbetsmarknadsregioner, vilket skapar förutsättningar för ökad hållbar tillväxt i Sverige. Beslut finns idag på planering och byggnation på sträckor närmast Stockholm och Göteborg, vilket vid ett färdigställande kommer att bidra till positiv utveckling i aktuella stråk. De stora nyttorna kommer dock först när helheten är på plats. En färdigställd Götalandsbana kommer att hjälpa nya arbetsmarknadsregioners bildande och därtill skapa förutsättningar för ökad samverkan mellan befintliga arbetsmarknader.

Götalandsbanan binder samman ett antal av Sveriges största städer och starkaste tillväxtregioner i ett nytt effektivt transportstråk genom landskapet. Längs Götalandsbanans sträckning bor långt över hälften av Sveriges befolkning och i kombination med Europabanan nås långt över två tredjedelar av befolkningen. Nya och

bättre integrerade arbetsmarknadsregioner kommer att skapas när tidsavstånden kortas så att arbets- och utbildningspendling möjliggörs. Detta ger också kommuner och orter intill stationsorterna enorma utvecklingsmöjligheter. Även i de längre relationerna kommer nya flöden att uppstå som förut inte varit möjliga.

Förändringar i tillgänglighetsförhållandena kommer att ha betydelse för städernas och deras omlands ekonomiska utveckling. Den ekonomiska integration som Götalandsbanan leder till kan förväntas innebära effekter i form av näringslivs-utveckling, nya pendlingsmönster, nya lokaliseringsmönster för företag samt nya arbetsplatser och bostadsområden.

Det som nu sagts om Götalandsbanan gäller i allt väsentligt även Europabanan även om denna naturligt på grund av byggnationsavstånd och planeringsläge kan komma senare. Att Europabanan ansluts i noden Jönköping är en självklarhet. Vad som sagts kring nya stambanor förutsätter givetvis också att befintliga stambanor i landet underhålls, reinvesteras samt får successivt utbyggd kapacitet för att möta ett samlat ökat behov av olika transportupplägg. Tidöregeringen har här gjort massiva och mycket välbehövliga satsningar.

Det är mycket viktigt att inte tempo tappas och att detta ytterligare dras i långbänk genom utredningar och överväganden utan fortsätter arbetet med ökad acceleration av detta viktiga och avgörande samhällsbyggnadsprojekt. Påpekas bör också att tidsutdräkt inför beslut inte är gratis utan kostar såväl pengar och tillväxt som osäkerhet. Bristen på långsiktiga besked skapar en osäkerhet som påtagligt hämmar planeringsarbete, stadsutveckling och utvecklingen i stort i såväl berörda kommuner som regioner.

Osäkerheten om var spåren och stationerna kommer att hamna skapar en osäkerhet i kommunerna, vilket riskerar att hämma och låsa utvecklingen. Planer finns i städerna på att utveckla stadskärnorna och stationsområden och detta försvåras av nämnda osäkerhet om lokalisering av spår och stationer. De nya stambanornas sträckningar är också viktiga för att planera anslutande trafik, inte minst spårburen, vilket möjliggör en bättre integration med andra trafikslag som servar den lokala och regionala geografin kring stationsorterna. Där de nya stambanorna angör respektive stad kommer det att krävas betydande investeringar i spår, stationer och anslutningar till den övriga infrastrukturen.

Det är viktigt att dessa investeringar utformas på ett sätt som möjliggör ett ökat bostadsbyggande, effektiv arbetspendling samt täta och väl fungerande arbetsmarknads-regioner i både stationsorter och det omland som ges goda tillväxtmöjligheter och tillträde samt tillgänglighet till en större gemenskap. Det finns idag en stor kapacitets-

brist på befintliga stambanor då olika tåg trafikerar dessa; snabba fjärrpersontåg samsas med långsammare godståg samt regionala och lokala trafikupplägg. Det är först när de nya stambanorna finns på plats som den verkliga avlastningen av befintliga stambanor möjliggörs och därmed förverkligar ökade behov av regionala och lokala spårburna persontrafikupplägg samt inte minst ökad robust kapacitet för godståg som i enlighet med EU:s vitbok kan förverkliga tankarna om överflyttning av godstrafik från väg till järnväg på långa avstånd.

Mats Green (M)